

Ankara Üniversitesi
Hukuk Fakültesi
Adalet Meslek Yüksekokulu
DAMGA VERGİSİ ve HARÇLAR BİLGİSİ DERSİ
Açık Ders Malzemesi

Yrd. Doç. Dr. İdris Hakan FURTUN

Üçüncü Hafta

- Ünite 2 devam

Damga vergisine tabi kağıtlar

- 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu'na ekli (1) sayılı tablo uyarınca dört grup kağıt damga vergisine tabi tutulmuştur:
 - 1. akitlerle ilgili kâğıtlar,**
 - 2. kararlar ve mazbatalar,**
 - 3. ticari işlemlerde kullanılan kâğıtlar,**
 - 4. makbuzlar ve diğer kâğıtlar**

Akitlerle İlgili Kağıtlar-1

- **Bunlar sözleşme-akit biçimindeki hukuki işlemlerle ilgili olarak düzenlenen belli bir parayı içeren veya içermeyen tek veya iki taraflı işlemlere dair kağıtlardır. Yasada akitlerle ilgili kağıtlar, belli parayı ihtiva ettiği için nispi esasta damga vergisine tabi tutulacak 13 grup kağıt ile belli bir parayı ifade etmediği için ya da belli bir parayı ihtiva etse de maktu esasta damga vergisine tabi tutulacağı öngörülen 3 grup kağıt biçiminde toplam iki grup ve 16 alt grup halinde düzenlenmiştir.**
- Akit: Arapça kökenli bir sözcük olan akdin sözlük anlamı yemin, ahd veya bir işi (örneğin satış gibi) sonuçlandırmak, sağlamlaştırmaktır.
- Akit tarafların karşılıklı ve birbirine uygun irade açıklamalarından meydana gelen iki taraflı bir hukuki işlemidir. Mukavele veya sözleşme de denir.
- Akit iki veya daha çok kişinin karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarıyla meydana gelir ve taraflara yani akde katılan kimselere karşılıklı haklar sağlayan ve borçlar yükleyen bir anlaşma niteliğindedir.
- Akitler, çeşitli şekillerde (konularına, yapılış biçimlerine vs) sınıflandırılabilir.

Akitlerle İlgili Kağıtlar-2

- Mukavelename: Kavileşmenin (sağlamlaştırma-pekiştirme) yazılı biçimi anlamına gelen mukavele name sözleşme biçimindeki bir hukuki ilişkiyi bu ilişkinin taraflarının yazılı hale getirmesi suretiyle ortaya çıkan yazılı sözleşmeyi ifade eder. Genellikle mukavele akit ile aynı anlama gelmek üzere kullanılır. Mukavele name iki taraf arasında yapılan bir anlaşmayı ihtiva ve ispat eden bir kağıttır.
- Taahhütname: Bir kimsenin kendi nam ve hesabına gerçek veya tüzel bir kişiye karşı mukaveleli veya mukavelesiz bir iş yapmak ya da bir mal teslim etmek hususunu tek taraflı olarak beyan edip yüklendiği kağıttır.
- Temlikname: Bir hakkın diğer bir kimseye geçirildiğini gösteren belge sözlük anlamına gelen temlik name bir alacak hakkının alacaklı tarafından üçüncü kişiye Borçlar Kanunu hükümleri uyarınca devredilmesine dair olarak yazılı şekilde yapılan özel bir sözleşmedir.
- Kira mukavelenamesi: Akdedilen bir kira sözleşmesi için kiracı ve kiralayan taraflarca düzenlenip imzalanan yazılı mukaveledir.

Akitlerle İlgili Kağıtlar-3

- Kefalet, teminat ve rehin senetleri: Kefalet senedi borçlu kişinin borcunu ödememesi veya verdiği sözü yerine getirmemesi durumunda bütün sorumluluğu üzerine alma durumu ile ilgili olarak kefil tarafından alacaklıya verilen borçlanım belgittir. Teminat senedi borçlunun borcunu ödeyeceğine veya yüklendiği bir edimi ifa edeceğine ilişkin olarak üçüncü bir kişinin alacaklıya güvence vermesine dair düzenlenen kağıttır. Rehin senedi rehnedilmiş bir gemi veya malın salıverilmesi ve serbest bırakılması için verilen belgedir.
- Tahkimname: Mevcut bir ihtilafın hakem ile halledilebilmesi için taraflarca tanzim edilmiş bulunan yazılı mukavelenamedir.
- Sulhname: Mevcut bir ihtilafı ortadan kaldırmak veya muhtemel bir ihtilafı önlemek amaçları ile karşılıklı feragat ve müsaade arzularının tesiri altında yapılmış yazılı bir akittir.
- Fesihname: Bir hukuki muamelenin ortadan kaldırılması için tanzim edilen tek veya iki taraflı belgedir.
- Karayolları Trafik Kanunu Uyarınca Kayıt ve Tescil Edilmiş İkinci El Araçların Satış ve Devrine İlişkin Sözleşmeler: Noterliklerde motorlu kara taşıt araçlarının ikinci el satış ve devri için düzenlenen özel nitelikte mukavelenamelerdir.

Akitlerle İlgili Kağıtlar-4

- Hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazlara ilişkin ön izin, irtifak hakkı veya kullanma izni sözleşmeleri
- Resmî şekilde düzenlenen gayrimenkul satış vaadi sözleşmeleri
- Resmî dairelerin mal ve hizmet alımlarına ilişkin yaptıkları ihalelerde, ihaleyi yapan idare ile düzenlenen sözleşmeler
- 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında düzenlenen: a) Taksitle satış sözleşmeleri, b) Ön ödemeli konut satış sözleşmeleri, c) Devre tatil ve uzun süreli tatil hizmeti sözleşmeleri, ç) Paket tur sözleşmeleri, d) Abonelik sözleşmeleri, e) Mesafeli satış sözleşmeleri
- 7/6/2012 tarihli ve 6326 sayılı Turist Rehberliği Meslek Kanunu kapsamında düzenlenen turist rehberliğine ilişkin sözleşmeler
- 4/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen: a) Toptan elektrik satış sözleşmeleri, b) Perakende elektrik satış sözleşmeleri
- 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu kapsamında düzenlenen: a) Toptan doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler, b) Tüketicilere doğal gaz satışına ilişkin sözleşmeler
- Turizm İşletmeleri İle Seyahat Acentelerinin Aralarında Düzenledikleri Kontenjan Sözleşmeleri: Çeşitli turizm işletmeleri (otel, tatil köyü vb) ile seyahat acentelerinin özel organizasyonlar için birbiri ardından düzenli olarak gelecek gruplar veya münferit müşterilerle ilgili olarak gelecek gruplar veya münferit müşterilerle ilgili olarak ya da odaların belirli bir dönem tahsisini gerektiren hallerde düzenledikleri sözleşmelerdir.

Kararlar ve Mazbatalar-1

- **Kararlar ve mazbatalar, belli parayı içeren veya içermeyen çeşitli meclislerden, resmi heyetlerden ve idari davalarla ilgili olmayarak Danıştay'dan verilen mazbata, ilam ve kararlar ile hakem kararları ve ihale kanunlarına tabi olan veya olmayan resmi daire ve kamu tüzel kişiliğini haiz kurumların her türlü ihale kararlarından oluşur.**

Kararlar ve Mazbatalar-2

- Karar: Yasama veya yargı işlevi ile ilgili organların ya da idari nitelikte kurum ve makamların yahut tüzel kişilerin hukuki bir durum yaratmak, mevcut bir hukuki durumu değiştirmek ile sona erdirmek amacıyla yaptıkları irade açıklamalarıdır. Kararlar heyet-kurul halinde toplanan birden çok kişinin birlikte ve aynı yönde açıkladıkları irade beyanları ile alınan çok taraflı hukuki işlemlerdendir.
- Mazbata: Belli bir hukuki duruma dair tutulan tutanaktır.
- İlam: Mahkemece verilen nihai kararın davalı ve davacı tarafların her birine verilen tasdikli suretleridir.
- Hakem Kararları: Tahkimname ya da hakem şartı gereğince belli hakemlere tevdi edilmiş dava ve uyuşmazlıklara ilişkin olarak hakemler tarafından verilen kararlardır.
- İhale Kararları: Arttırma veya eksiltme suretiyle yapılan sözleşmelerde en çok arttırmanın veya eksiltmenin icabını kabul niteliğinde ihale işi ile görevlendirilen komisyon ile bu komisyonun kararına istinaden ihale makamının yaptığı irade açıklamalarıdır.

Ticari İşlemlerde Kullanılan Kağıtlar-1

- **Ticari işlemlerde kullanılan kağıtlar, ticari hayatta yapılan çok çeşitli hukuki işlemler ile ilgili olarak düzenlenip kullanılan kağıtlardır.**

Ticari İşlemlerde Kullanılan Kağıtlar-2

- **Ticari ve Mütedavil Senetler:** Ticaret Kanunu'na göre düzenlenen kıymetli evrak niteliği taşıyan kredi ya da ödeme aracı olarak kullanılan bu amaçla dolaşımda bulunan poliçe, çek ve bono-emre muharrer senet gibi özel niteliği haiz kağıtlardır.
- **Emtia Senedi:** Emtia kelimesi Arapça "meta" kelimesinin çoğuludur ve "mallar" anlamına gelir. Bu nedenle emtia senetleri, mal senetleri olarak da ifade edilebilir. Emtia senetleri bir umumi mağazaya ya da bir taşıyıcıya tevdi edilen mallara karşılık verilen ve bu malları temsil eden senetlerdir. Türk Ticaret Kanunu'nun kıymetli evraka ilişkin üçüncü kitabının altıncı faslında düzenlenen ve bir menkulle ilgili olan emtia senetlerinin başlıcaları "makbuz senedi" (TK m. 746) ve "varant"tır (TK m. 747). Aynı yerde hükme bağlanmış bulunan konşimento da bu tür bir senettir. Bir emtia senedinin hamili, senedi ibraz ederek, bunun temsil ettiği malın kendisine geri verilmesini isteyebilir. Daha doğru bir anlatımla, emtia senetlerinin belirli bir malın teslimi talebini içerdikleri söylenebilir. Emtia senetlerinin ortak özellikleri şunlardır: Her şeyden önce bütün emtia senetlerinde borcun konusu belirli bir eşyanın teslimidir. Sonra bu tür senetlerde, senedi düzenleyenin (örneğin taşıyanın ya da umumi mağaza sahibinin) borcu daha önce teslim aldığı ve başkasına ait bulunan bir malın teslim edileceği belirtilmektedir. Ancak malı taşıyıcıya ya da umumi mağazaya teslim edenin, malı malik olması zorunlu değildir. Bir kısmı (makbuz senedi ve varant) kanunen emre yazılı senetler grubuna giren bu senetlerin teslimi, ibraz edilmeleri halinde mümkündür. Emtia senetleri kıymetli evrak niteliğini taşır ve temsil ettikleri hakkın devrinin yanı sıra bazen bu hakkın rehin edilmesini de sağlar.
- **Makbuz Senedi (Resepise):** Umumi mağazalara tevdi edilen malların mülkiyetini temsil eden belgedir. Umumi mağazalar ise makbuz ve rehin senedi verme karşılığında serbest, gümrüklenmemiş veya tekel altında bulunan malları vedia olarak kabul etmek ve mudilerine de bu senetlerle tevdi olunan malları satabilmek veya terhin edebilmek imkanını vermek üzere faaliyette bulunan mağazalardır.
- **Rehin Senedi (Varant):** Umumi mağazalara tevdi edilen malların terhinini temin eden belgedir.
- **İyda Senedi:** Emanet, saklatım belgesi anlamına gelen vedia-emanet sözleşmesi ile mal bırakılan kişi tarafından emanet verene verilen ve eşyayı temsil eden kağıttır.

Ticari İşlemlerde Kullanılan Kağıtlar-3

- Taşıma Senedi: Karayolu veya havayolu ile eşya ve kargo taşımalarında gönderen ile yetki belgesi sahibi arasında tanzim edilen, ilgili diğer mevzuat ve yönetmelikte belirlenen şartları ihtiva eden belgedir. Bu belge ile bu tür bir sözleşmede bulunması gereken tüm bilgileri ihtiva eder. Aksi takdir taşıma senedinin yerine taşıma faturası, taşıma irsaliyesi veya irsaliyeli taşıma faturası geçer.
- Konşimento: Özellikle deniz yolu ile taşımalarda ihracatçı ile malları belli bir noktadan diğerine taşıyacak olan taşıyıcı arasında yapılan sözleşmedir. Nakliyeye konu olan malları taşıyan ile taşıtan arasında yapılan bir taşıma sözleşmesi, malların taşıyan tarafından teslim alındığını gösteren bir makbuz olup, bazı şartlar altında kıymetli evrak niteliğindedir. Taşıma belgelerinin tümü gibi makbuz özelliği taşır.
- Konşimentolar teslim şekillerine göre türlere ayrılır:
- a-) Nama yazılı konşimento,
- b-) Emre yazılı konşimento,
- c-) Hamiline yazılı konşimento,
- d-) Tesellüm konşimentosu,
- e-) Yükleme konşimentosu olabilir.
- Deniz Ödüncü Senedi: Deniz yolculuğu sırasında gerçekleşen ve geminin varma limanına ulaşmasından sonra ifası gereken bir ödünç ilişkisine dair ödünç verenin talebi üzerine alacaklının emrine veya sadece emre yazılı olarak düzenlenen kağıttır.
- İpotekli borç senetleri ve irat senetleri: İpotekli borç senetleri taşınmazların değerinin ipotek teminatı altında tedavüle çıkarılmasına olanak veren borç senetleridir. Türk Medeni Kanununda düzenlenmiştir (TMK.m.898 vd). İpotekli borç senedinde, borçlu, ipotekli taşınmazın dışında kendi malvarlığı ile de sorumluluk taşır. Bu senetler, nama veya hamiline yazılı olarak çıkarılabileceği gibi, menkul kıymet şeklinde seri halde de çıkarılabilirler. İrat senetleri, bir taşınmaz üzerinde taşınmaz mükellefiyeti şeklinde bir teminatla güvence altına alınan borç senetleridir (TMK.m.903). İrat senetleri de, ipotekli borç senetleri gibi Türk Medeni Kanununda düzenlenmiştir. Ancak, ipotekli borç senedinden farklı olarak irat senedinde borçlunun kişisel sorumluluğu yoktur, alacağın güvencesini sadece teminat gösterilen taşınmaz oluşturur.

Ticari İşlemlerde Kullanılan Kağıtlar-4

- **Ticari Belgeler:** Tacirin ticari işleri ile ilgili olarak düzenlenen veya tacirin ticari ve mali durumunu gösteren çeşitli belgelerdir.
- **Menşe ve Mahreç Şahadetnameleri:** Menşe şahadetnamesi, bir malın belli bir yer veya memlekette yapıldığını ve üretildiğini göstermek üzere, o malı yapan veya üreten tarafından düzenlenen ve çoğunlukla idari makamlarca tasdik olunan belgedir. Mahreç şahadetnamesi ise üzerine konulduğu ürünün veya üretim konusu şeyin belli bir memleket, bölge veya yerleşim birimi (il, ilçe, köy vs.) sınırları içinde üretilip imal edildiğini gösterir bir tanıtma aracıdır.
- **Resmi dairelere ve bankalara ibraz edilen bilançolar ve işletme hesabı özetleri:** İşletmenin mali durumunu göstermek üzere başta vergi daireleri olmak üzere resmi dairelere, bankalara ve diğer finans kuruluşlarına ibraz edilebilecek nitelikte mali tablolar ve diğer mali belgelerdir.
- **Bilanço:** Mali tabloların en önemlilerinden biri olan bilanço bir işletmenin belirli bir andaki faaliyet sonuçlarını gösterir, ticari ve zirai kazancı ortaya koyan dönem kârı bu tablodan anlaşılır. Vergi Usul Kanunu m. 192 uyarınca bilanço, envanterde gösterilen kıymetlerin tasnifli ve karşılıklı olarak değerleri itibariyle düzenlenmiş özeti olup aktif ve pasif olarak iki tabloyu kapsar. Aktif tablosunda mevcutlar ile alacaklar, pasif tablosunda da borçlar gösterilir.

Ticari İşlemlerde Kullanılan Kağıtlar-5

- Gelir Tablosu: İşletmenin belli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ile aynı dönemde katlandığı bütün maliyet ve giderler ile bunların sonucunda işletmenin elde ettiği dönem net kârı veya zararının gösteren bir mali tablodur.
- İşletme Hesabı Özeti: VUK m.196 uyarınca işletme defteri tutup, kazancı esasına göre belirlenen yükümlülerin her hesap dönemi sonunda çıkardıkları gider ve gelir kısımlarından oluşan ve işletme defterinin son sayfasına yazılan bir mali tablodur.
- Barname: Kara taşıma vasıtalarının Türkiye gümrüğüne vardıklarında ibraz ettikleri ülkeye getirilen yüke dair belgedir.
- Tasdikli Manifesto Nüshası: Kaptanın gemisi ile naklettiği yükün neden ibaret olduğunu gösteren ve varılan yerine gümrük idaresine yapılan beyanın onaylı kopyasıdır. Gümrük vergisi bu belgeye göre alınır.
- Ordino: Deniz yoluyla yapılan mal taşımacılığında acenteden alınan, yük gemiye verilirken eşyayı alan gemi yetkilisine verilen bir belgedir. Bu belge iki nüsha düzenlenir; bir nüshası gemide kalır diğer nüshası ise imza edilerek yükletene iade edilir. Yükletene iade edilen bu ordino nüshasına karşılık konşimento düzenlenir. Yük ordinosuna yükleme ruhsatnamesi veya gemi ilmühaberi de denir.
- Gümrük İdarelerine Verilen Özet Beyan Formları: Türkiye Gümrük Bölgesi'ne eşya getiren veya eşyanın gelişinden sonra taşıma sorumluluğunu üstlenen kişiler ile bunlar adına hareket edenler tarafından gümrük idarelerine verilmesi zorunlu olan ve eşyanın tanımlanması için gerekli tüm bilgileri içeren ve önceden belirlenmiş bir şekli (form) havi belgelerdir.

Makbuzlar ve Diğer Kağıtlar-1

- **Ticari hayatta gerçekleştirilen çeşitli işlemleri (ödeme vb) belgelemek amacıyla düzenlenen kağıtlar ile vergi veya sosyal güvenlik ile ilgili yetkili makamlara bu ödevlere dair bazı bildirimlerde bulunmak amacıyla düzenlenmiş diğer kağıtlardır.**

Makbuzlar ve Diğer Kağıtlar-2

- Makbuzlar: Bir para borcunun ödenmek suretiyle ifa edildiğini gösteren ve ödemeyi alan alacaklı tarafından imza edilerek ödeme karşılığında borçluya teslim olunan çeşitli belgelerdir. Damga vergisine tabi olan makbuzlar resmi daireler tarafından yapılan mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödemeler (avans olarak yapılanlar dahil) nedeniyle, kişiler tarafından resmi dairelere verilen ve belli parayı ihtiva eden makbuz ve ibra senetleri ile bu ödemelerin resmi daireler nam ve hesabına, kişiler adına açılmış veya açılacak hesaplara nakledilmesini veya emir ve havalelerine tediyesini temin eden kağıtlar, maaş, ücret, gündelik, huzur hakkı, aidat, ihtisas zammı, ikramiye, yemek ve mesken bedeli, harcırah, tazminat ve benzeri her ne adla olursa olsun hizmet karşılığı alınan paralar (avans olarak ödenenler dahil) için verilen makbuzlar ile bu paraların nakden ödenmeyerek kişiler adına açılmış veya açılacak cari hesaplara nakledildiği veya emir ve havalelerine tediye olunduğu takdirde nakli veya tediye temin eden kağıtlar, ödünç alınan paralar için verilen makbuzlar veya bu mahiyetteki senetler ile icra dairelerince resmi daireler namına şahıslara ödenen paralar için düzenlenen makbuzlardan oluşur.
- Beyannameler: Hukuki veya fiili bir durumun varlığını ilan eden veya yetkili makamlara bildiren bir belge olan beyannamelerden damga vergisine tabi olanlar, yabancı memleketlerden gelen posta gönderilerinin gümrüklenmesi için postanelerce gümrüklere verilen liste beyannameler, çeşitli vergi beyannameleri, gümrük idarelerine verilen beyannameler, belediyeler ve il özel idarelerine verilen beyannameler, sosyal güvenlik kurumlarına verilen sigorta prim bildirgeleri ile elektronik ortamda sigorta prim bildirgesi ile birlikte verilen muhtasar beyannameden oluşur. Beyannamelerin sadece bir nüshası damga vergisine tabi tutulur.
- Ayrıca yasaya ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtlardan aslı 1,00 Türk Lirasından fazla maktu ve nispi vergiye tabi olanların resmi dairelere ibraz edilecek özet, suret ve tercümeleleri de maktu esasta damga vergisine tabi tutulur.

Yasaya Ekli (2) Sayılı Tablo Kapsamında Bulunmamak

- Kağıdın damga vergisine tabi tutulabilmesi için ayrıca **488 Sayılı Damga Vergisi Kanunu'na ekli (2) sayılı tablo kapsamında da yer almaması** gerekir.
- Yasanın “istisnalar” başlıklı 9. maddesinde kanuna ekli (2) sayılı tabloda yazılı kâğıtların damga vergisinden müstesna tutulduğu belirtilmiştir.
- Bu düzenlemeye paralel olarak kanuna ekli (2) sayılı tabloda ise damga vergisine tabi olmayan, bir başka deyişle damga vergisinden istisna edilmiş kâğıtlar beş grup halinde düzenlenmiştir.
- Bu bağlamda
 1. **resmi işlerle ilgili kâğıtlar,**
 2. **öğrenciler ve askerlerle ilgili kâğıtlar,**
 3. **işçiler, çiftçiler ve göçmenlerle ilgili kâğıtlar,**
 4. **ticari ve medeni işlerle ilgili kâğıtlar ile**
 5. **kurumlarla ilgili kâğıtlar**damga vergisine tabi değildir.

Kağıdın imzalanması veya kâğıt üzerine imza yerine geçen bir işaret konulması

- Bir kâğıdın vergileme açısından tekemmül etmiş olması için **imzalanması veya kâğıt üzerine imza yerine geçen bir işaret konulması** gerekmektedir.
- İmza geleneksel tipte imza olabileceği gibi elektronik imza da olabilir.
- İmza bir kişinin bir yazının altına bu yazıyı yazdığını veya içeriğini onayladığını belirtmek için her zaman aynı biçimde el yazısı yazdığı adı veya özel işareti olarak tanımlanabilir.
- İmza ile imza yerine geçen işaretler yeni BK (6098 sayılı kanun) madde 15 ve 16'da düzenlenmiştir.
- Yine Noterlik Kanunu'nun 75. maddesi de bu konuda özel bir hüküm içerir.
- Tüzel kişilerde tüzel kişi adına imza atma konusunda özel yetki (imza yetkisi) verilmiş kişiler imza atar.
- Küçük ve kısıtlılar için ise temsil yetkisi sınırları içinde kalmak koşuluyla bunların kanuni temsilcilerince imza atılır.
- Gelişen bilişim teknolojisi elektronik ortamlarda üretilmiş belgelerin özel şifre ve kodlar ya da aidiyet belirleyen bilgilerin aktarılması anlamında elektronik imza ile taraflar için bağlayıcı hale gelmesi sonucunu doğurmuştur.
- 5228 sayılı yasa ile Damga Vergisi Kanunu'nda yapılan değişiklik ile elektronik imza kullanılmak suretiyle manyetik ortamda ve elektronik veri şeklinde oluşturulan belgelerin de kâğıt olarak değerlendirilip vergiye tabi tutulacağı açıkça düzenlenmiştir.

Damga vergisinin konu unsuru ile ilgili önem arz eden olarak üç husus

- Verginin konu unsuru ile ilgili olarak üç husus önem arz etmektedir:
 1. Bunlardan ilki **bir hukuki işlem dolayısıyla birden fazla kâğıt düzenlenmesi** durumudur. Bir hukuki işlem dolayısıyla birden fazla kâğıt düzenlenmesi gerekirse bu durumda yasadaki diğer şartlar da mevcut ise, kâğıtlardan her biri ayrı ayrı damga vergisine tabi tutulacaktır.
 2. İkinci durum **birden çok işlemin aynı kâğıtta toplanması** halidir. Aynı kâğıtta birden fazla işlemin toplanması durumunda bu işlemler birbirine bağlı ve bir asıldan doğmamış iseler aynı kâğıtta toplanmış olmalarına rağmen bunların her biri ayrı ayrı damga vergisi ile yükümlendirilir. Bununla birlikte bir asıldan doğan ve birbirine bağlı işlemler aynı kâğıtta toplanmışsa bu durumdaki işlemlerden sadece en yüksek vergi alınmasını gerektireni vergilendirilir.
 3. Üçüncü ve son durum ise **aynı hukuki işlem için ilave kâğıt düzenlenmesidir**. Belli bir hukuki işlem için düzenlenen kâğıt dolayısıyla vergileme yapıldıktan sonra aynı işlem için ilave kâğıt düzenlenmesi yeni bir vergilemeyi gerektirmez.

Damga vergisine tabi olacak kâğıtların taşınması gerekli temel nitelikler

- Damga vergisine tabi olacak kâğıtların taşınması gerekli temel nitelikler aşağıdaki gibi tespit edilebilir:
 1. **Kanuna ekli (1) sayılı tabloda sayılan kâğıtlar arasında bulunmak ve Kanuna ekli (2) sayılı tabloda sayılan kâğıtlardan olmamak,**
 2. **Yazılıp imzalanmak veya imza yerine geçen bir işaret konulmak suretiyle düzenlenmiş olmak,**
 3. **Yürürlükteki mevzuat uyarınca herhangi bir hususu ispat veya belli etmeye yaramak** (kâğıt bir hukuki ilişkinin varlığı, bu ilişkinin taraflarının karşılıklı hak ve yükümlülükleri, bir borcun dayanağı ve miktarı gibi hususları ispat veya belli etmeye yaramalıdır),
 4. **Gerektiğinde ibraz edilebilecek nitelikte olmak** (bir hususun ispat ve belli edilmesinin koşulu gerektiğinde ibraz edilebilecek olmaktan geçer, ibraz edilmek kâğıdın ispat ve tevsik vasıtası olarak kullanılması fiilidir)

Damga vergisinin konusu ile ilgili son notlar

- Kâğıt **farklı kişi veya kuruluşlar arasındaki ilişkilere dair hususları ispat veya belli eder nitelikte olmalıdır**. Bu husus dışa karşı olmalıdır. Bu bağlamda dâhili işlemlerin doğru şekilde yürütülüp izlenmesini sağlamak için kullanılan kâğıtlar damga vergisine tabi olmaz.
- Kâğıdın damga vergisine tabi tutulabilmesi için **kâğıda bağlanmış olan işlemin tekemmül etmiş olması** gerekir. Hukuki işlem eksiksiz tekemmül etmeli, bir başka deyişle hukuken hüküm ifade eder hale gelmiş olmalıdır. Hukuk âleminde vücut bulmamış hüküm kazanmamış yok hükmünde veya mutlak butlanla batıl veya hukuken geçersiz sayılan işlemler için damga vergisi alınamaz.
- Damga vergisinin konusunu oluşturan kâğıdın varlığı tespit edilmeden vergileme yapılması mümkün değildir. Vergileme yapabilmek için idare **kâğıdın fiziki mevcudiyetini** belli delil veya ölçülere göre mutlaka **tespit** etmelidir.

Yrd. Doç. Dr. Hakan FURTUN